

Előfiz. díj helyben:
Egész évre . . . 8 frt.
Félévre . . . 4 »
Negyedévre . . . 2 »
Vidékre 1 frttal több.

Hirdetési díj:
Egész oldal . . . 20 frt.
Fél oldal . . . 10 »
Negyed oldal . . . 5 »

Ezen felül minden hirdetésnél 30 kr. kincstári illeték fizetendő.

SZABADSÁG.

Megjelenik hetenkint háromszor: vasárnap, kedden és csütörtökön.

A szerkesztőség és kiadóhivatal:

VII-ik kör, Virág-utca, 337-ik szám.

Ugy a kéziratok, mint a hirdetések ott vétenek fel.

«Nyiltér» sora 15 k.

Kisebb hirdetéseknel minden szó után 5 kr. és a kincstári illeték számítottatik.

Egyes szám ára 10 kr. — Számonként kizárólag a szerkesztőnél vagy a lapkithordónál kapható.

A vajudó megyei színészet.

Egy évtized repült el fejtünk fölött, a mióta fel-felmerül a kérdés: miként lehetne Bács-Bodrogh megyének önálló szintársulata, mely a vidéki színészet első helyét foglalná el, ne lenne kénytelen országolni hanem itt maradna körünkben állandóan, s teremtenének bizonyos otthont maguknak a társulat tagjai városainkban?

Sokat beszéltünk erről mi is, mások is, s bár mindenki elismeri, hogy az eszme jó, hogy annak kivitele nem volna lehetetlen, még sem haladunk tovább a kezdetnél soha.

Nem is lesz belőle semmi! Merész állítás, de szomorúan igaz.

Vajjon minek az a megyei szintársulat ha közönsége nincs, s vajjon hihető-e, hogy a megyebeli városok hatóságai maguk fogják fenntartani a társulatot házipénztársaikból?

Hiszen ne menjünk városról-városra, hanem csak nézzük meg a szabadkai publikumot. A mi színházunkban ma lesz a 17-ik előadás, tehát a színiévadnak éppen a kezdetén állunk. Szintársulatunk ha nem is a legelső, az ország vidéki társulatai között, mindenesetre van olyan, a milyen ez időszertint csak szervezhető, sőt némi tekintetben éppen az első között áll.

És játszik üres házak előtt, folytonos deficit mellett.

Ha az igazgatónak nincs jövedelme, nem fizetheti a társulat tagjait, ha a tagoknak nincs meg a rendes fizetésük, az élet nagyon prózai része kerül előtérbe, — a megélhetés. Ha az ember éhes és küzd a holnapi napért, nincs kedve komédiázni, hogy másokat mulattasson. Daczára ennek, még is azt kívánja a szabadkai publikum, hogy neki első rangu színésze legyen az országban, s neki az év legjobb téli hónapjait áldozza fel egy szintársulat.

Órult gondolat!

Ha pedig a kiindulási alap, Szabadka maga ilyen hitvány módon bánik el a színészettel, ugyan minek lépnek fel egy nagy vármegye többi városai-

val szemben, mint kezdeményezők és mellé követelők?

Országos rendezés kellene itt, nem megyei foltozgatás, s ha ez nincs, akkor közönséget teremtsenek a magyar színészetnek s ne szaladjanak a bolygótűz után homályos és ismeretlen utakon, mely még nagyobb hinárba vezethet.

A megyei szintársulat kérdése tehát újból lomtárba kerül, megbukik a nagyközönség rideg, hogy igazat mondjunk — elvadult közönyén, a mely közöny évről-évre csak növekszik, nem hogy ketté szakadva új aerát teremtené.

Országos, vagy világkiállítás?

Ez a kérdés van ma hazánkban napirenden, ezzel foglalkoznak az országgyűlésen, a sajtóban és társadalomban egyaránt.

A mi nézetünk szerint meglegedéssel fog hozzájárulni az ország ama határozathoz, melyet a képviselőház közgazdasági bizottsága hozott a milleniumi kiállítás ügyében. Jó határozat volt az, melyet érett megfontolás, az összes momentumok tüzetes mérlegelése után egyáltalán hozni lehetett. Három módozat volt a magyar állam megalapítása ezredik évfordulójának megünneplésére egy kiállítás által: lehetne országos-, világ-, vagy keleti kiállítást rendezni. Legmegvesztegetőbb kétségtelenül a világkiállítás eszméje volt; nemcsak mert a világkiállítás a legnagyobb mértékű megengedési valóban nagyszabású teljesítményeket követel; hanem azért is, mert Magyarországnak csak igent s ament kellett volna mondania, hogy egy francia tőkepénzes-csoporttól a szükséges pénzeszközöket megkapja. Igen, a világkiállítási eszme volt valamennyi közt a legcsábítóbb, — és mégis el kellett ejteni.

Három ok játszott ebben döntő szerepet.

Ezek közt az első s legfontosabb volt az, hogy idegen tőkét egy kiválóan nemzeti ünnep megünneplésére, milyen a milleniumi kiállítás, nem szabad igénybe venni. Továbbá figyelembe vették, hogy egy igen nagyszabású világkiállítás a legközelebbi évekre a fővárosnak félelmesen hirtelen fejlődését igényelné, hogy ez is képes legyen az idegenek tömeges áramlása által támasztott igényeknek minden tekintetben megfelelni; hogy pedig az ily gyors növekvését valamely városnak rendszeres erős visszaesés követi, mely gyakran válságos állapotokat teremt, — tagadni nem

lehet. Végül harmadszor meg kellett gondolni, hogy nehéz, sőt majdnem lehetetlen lenne ránk nézve, az 1889. évi párisi kiállítás s a jövő évi chicagói „Worlds fair“ után oly valamit végezni, a mi e két kiállítást a terjedelem nagyságára, eredetiségre, vagy gazdaságra felülmulná, míg másrészt megspégyenítő lenne Magyarországra, alacsonyabb valamivel lépni a világ elé. Mindezeknél fogva elálltak a világkiállítás eszméjétől s nyíltan bevalljuk, nagy melegegéssel költ el bennünket, hogy egy nemzetközi kiállítás kétes sikereitől és igen merész kockázataitól szabadoknak tudjuk magunkat.

A mi egy keleti kiállítás eszméjét illeti, az kevésbé fényűző volt, de mégis sok tekintetben vonzóbb, mint a világkiállítás eszméje. Van valami csábító abban a vállalkozásban, hogy Budapesten oly mű alkottassék, színpompás, tartalomdus képpé foglalja össze az európai kelet összes népeinek kulturálapotát, ipari szorgalmát s művészeti törekvéseit. Egy ily mű bizonyára csodálatos, festői rendkívül érdekes lenne; sokkal fényesebben is hirdeté Magyarországnak nemzeti hivatását, mely abban áll, hogy a nyugoti civilizációt kelet felé közvetítse és a keleti népek élő példa legyen arra, hogy egy keleti nemzet a nyugoti civilizációt lelkesedéssel felveheti magába s a mellett nemzet, individualitását mégis megrövidítetlen mértékben megőrizheti. De bármily csábító legyen ez eszme, mégis melegegéssel kell üdvözölni e tényt, hogy erről is lemondtak. Mert oly vállalatnak, minő egy keleti kiállítás lenne Budapesten, a mai viszonyokat szintén nem szabad figyelmen kívül hagyni, miután ezek a Balkán népeihez bár olyanok, hogy hozzájuk intézendő e tekintetben meghívásunk visszatartására semmiesetre sem lehet gondolni; a Balkán területén sok lelkes barátunk van, kik szívesen engednének Budapestre szóló meghívásunknak; és még azoknak sem lenne bátorságuk, kik nem valami nagyon rajongnak értünk meghívásunkat visszatartani, mert monarchiánk hatalma mégis csak imponál nekik. Nem ebben vannak tehát az agályok, melyek egy keleti kiállítás ellen érvényesülnek. Hanem szem előtt kell tartanunk a következőket: Ezt a kiállítást legkorábban csak öt év múlva lehetne rendezni, ez az öt esztendő pedig Ausztria-Magyarország leköltötségének korszaka lenne a Kelettel szemben. Nem lenne szabad kezünk az egyes balkán népekkel szemben nem tudnánk a gyakran elengedhetlen erélyvel fellépni, ha minden pillanatban tartanunk kellene, hogy ennek vagy annak folytán, itt vagy ott összetűzünk a Keleten. Egy államilag rendezendő budapesti keleti kiállításnak a Kelet hiányos részvétele miatt nem szabad fiaszkót

szelvedni, mert az ily kudarc kétségtelenül
tatalis módon visszahatna európai tekinté-
lyűkre s különösen a Balkánon. A keleti
népek pedig hasznukra fordítanak ezt s a
kiállítás elkészültéig minden pillanatban fe-
nyegtetnek, hogy nem állítanak ki, ha en-
gedményeket nem erőszakolhatnak ki től-
lünk, melyeket mi, ha kezünk szabad, soha
meg nem adunk s a kiállítás érdekében meg-
adni mégis kénytelenek lennénk. Nem tud-
juk, ily okok hangolták-e kormányunkat a
keleti kiállítás terve ellen. De ha nem is így
van, a közvélemény főleg e szempontból fogja
megelégedéssel fogadni e terv elejtését.

A három módozatból csak egy maradt:
az országos kiállítás. Az indoklás, melyet
kereskedelmi miniszterünk, Baross Gábor a
törvényjavaslathoz csatolt, a nemzeti
kiállítás eszméje mellett e nyomós okok egész
légióját hozza fel s oly alaposan megvilá-
gítja a kérdést, hogy hozzáadni valónk nincs.
Az 1895-ki országos kiállítás sikerének biz-
tosítékát ama férfi államférfias körültekin-
tésében és különös akaraterejében találjuk,
ki kereskedelmi s ipari érdekeink élén áll.
A kiállítás, melynek élén Baross fog állni,
hazánk gazdasági segélyforrásainak, valamint
nemzeti művészetünknek virágzó fejlődését
fogja bizonyítani. A kiállításnak csak a ke-
rete lesz szerény. Maga a kiállítás hirdetni
fogja a világnak, hogy a Kárpátok és az
Adria közt él s parkodik egy nép, mely az
európai civilizáció eszméit a saját nemzeti
tulajdonságaival asszimilálni, szabadságát meg-
őrizni, szellemi és anyagi javait istápolni és
szaporítani tudja.

A türelmes papiros.

Budapesten egy fiatal loányt elesábitot-
tak, aztán a férfi, kinek pénzeért a leányt
oda dobták, panaszt emelt a leány ellen,
hogy több ezer forint erejéig meglopta. Hosz-
szabban irtak erről a mult héten a fővárosi
lapok, mely alkalomból a Budapesten meg-
jelenő „Emberbarát“ című lap vezérczik-
kében erkölcsi következtetéseket von le. —
Talán nem is szóltunk volna a dolgról, ha
„A pénz hatalma“ című közleményt a
helyben megjelenő „Bácskai Ellenőr“
is nem hozza minden megjegyzés nélkül, így
azonban van nekünk is szavunk.

A kérdéses közlemény éle ugyanis a
sajtó ellen irányul, a mikor az eset elmon-
dása és a mai kor erkölcselenségének vilá-
gitgatása után így beszél:

„Mennyire súlyedhetett már a közér-
kölciség és az erkölcsösség iránti érzék, ha
a fővárosi sajtó nem átalotta per longum et
latum pertraktálni az esetet, meghurczolni
az öngyilkos anyát és fölázdozott gyermekét,
de elhallgatni a kéjencnek nevét, kinek mil-
liója természetesen kiméletet érdemel.

Hát ennyire jutottunk volna már, hogy
a szabadság szócsöve, az erkölcsösség nyil-
vános öre, a sajtó is csak azokat hurczolja
meg, a kik nem rendelkeznek a korunkban
mindent enyhítő körülmény: a pénz töltött?

Az a szegény lány, a ki éhségét csilla-
pitandó, oda veti magát valakinek buja kar-
jai közé, persze inkább meghurczolandó,
mint az, aki a bűnnek árát megfizetni képes.

Meg van fertőzve a levegő és a tisztés-
séges ember alig mer száját nyitni, nehogy
bensejébe töduljon a megbűzhődött áramlat.

A legszentebb kötelek megmozultak s
csak egyetlen tapasz létezik, mely a világot
összetartja: a pénz.

Hova fogunk jutni, ha az aranyborjú
köröli örült táncos meg nem saúnik, ha még
ott is, ahonnan a társadalmi viszonyoknak
kiméletlen, de igazságos megbíráását várjuk,
ha még ott is elnémul az ajk, midőn a pénz
csengése hallik a fülbe? Hova jutunk, mi-
dőn még a törvény is akkép rendelkezik,
hogy az, aki éhségét csillapítandó, zsemlyét
lop, szabadságvesztésre ítéltetik, míg az, aki
embertársának becsületében gázol, erszényé-
nek kisebb-nagyobb tartalmával kibékíti a
büntető igazságszolgáltatást?

Zsarnokunk az anyag s ez leigáz min-
dent. Meddig fogják a jobb belátásuak e
zsarnokoskodást és az ezzel járó irtózatot
betegségeket eltűníteni?

Sok igaz van ebben, de hát kérdjük
az illető cikkirót, ha már az esetet ilyen szép
erkölcsi leczkével tálalta fel, miért hallgatta
el ő is annak a kéjencz milliomosnak a ne-
vét, hiszen a lap és író fővárosi lévén, köny-
nyen megtudhatta volna?

Megfelel a kérdéses közlemény maga:
„kinek milliója van, természetesen kiméletet érdemel“, ha ros-
szat cselekedett.

De a papiros türelmes, sokat elviselhet.

Az új bank alakulása.

A „Közgazdasági Bank Részvénytársaság“
a hó 8-án tartotta a „Pest város“ hoz-
cizmzett szálloda nagytermében Pertich Mi-
hály ideiglenes elnök elnöklete alatt alakuló
közgyűlését. A részvényesek majdnem teljes
számban megjelenván, az alapszabályok fel-
olvastattak s csak csekély módosítások után
a közgyűlés által elfogadtattak. Következett
42 választmányi és 5 felügyelő bizottsági
tag megválasztása s ezzel az intézet megala-
kultnak nyilvánítván, működését 1892. év
január 1-én megkezdi.

Választmányi tagokul Antu-
novits Mátyás, Balázs piri István, Birkás
Lajos, Bogesics Pál, Czviin Antal Toncsa:
Deák István, Dimitrievics Bogdán, dr. Domi-
nus Simon, Dulics Ivó, Id. Frankl István,
Kopilovics Lukács, Kopunovits Károly, Ku-
luncsics Pál, dr. Kráhl Lipót, Lichtneckert
Károly, Lipozencsics János, Lévy Simon,
Lyubibratich Kelemen, dr. Petrovits Dusan,
Mamusich Mátyás, Malagurszki Imre, Manoj-
lovits István, Megyanszki Szávó, Merkovies
András, Nagy Mihály, Pausics Fábiana, Per-
tics Albert (István fia), Péics István, Pércsics
Péter, Radics Jakab, Sárosevics Éntó, Szken-
derovits János (Albert fia), Sztantics János,
Sztipics Miklós, Szudárovits Lőrincz, Vincze
Dániel, ifj. Vojnits Máté, dr. Vojnits Dezső,
Vukovics Simon, Vermes Lajos, Vujkovics
Czviin Lőrincz, dr. Weisz Ignác; Fel-
ügyelő bizottsági tagokul pedig
Kunetz Albert, Kuluncsics Illés, dr. Landauer
Adolf, Schönberg Pál és Vojnics h. Gergely
választattak meg.

A „Konkordia“ bálja.

A tél első hírnöke, az első bál, mely
f. hó 7-én zajlott le a „Pest szálloda“ nagy-
termében. A fényesen kivilágított s feldiszi-
tett terem nagyobb számu közönséget igény-
elt volna, de — fájdalom — ez csak
gyéren mutatkozott. Pontban 9 órakor jelent
meg a bálanya Taussig Vilmosné fényes
elegans tolettében, mire megszólalt a zené
és a Rákóczy-induló mellett a számára fel-
állított csinos baldachinhoz vezette dr. Vöesei

Jenő, a bálbizottság elnöke, ki egyben pom-
pás csokrot is nyújtott át. Ekkor kezdetét
vette a táncos. A jelen volt hölgyek, kivált a
kevés számu, de annál csinosabb leánykák,
igen jól mulattak, ugyszólván egy percznyi
szünetjük sem volt, mert a fiatalok egész
raja várt már egy-egy tánczosnőre.

Boldog világ volt a lányokra! Nőde ez
helyén is van, a lányok ha már eljönnek a
bálba, kell, hogy jól mulassanak. Szűnóra
alatt, midőn a vendégek az étterembe vo-
nultak, megkezdődött a sorsjegyek elárusi-
tása, amelyben az elárusító kisasszonyok
nagy buzgalmat fejtettek ki s volt is szép
eredmény. Bármennyi sorsjegyet kínáltak a
szép kezek, mind elkel. Azután kiosztották
a boldog s szerencsés nyerők között a csin-
os és értékes nyeremény-tárgyakat. S né-
melyek nemcsak a jó mulatás emlékéit, ha-
nem egy-egy szép nyereménytárgyat is vit-
tek magukkal.

A szép mulatságnak a reggeli 4 óra
vetett véget. Jelen voltak: Taussig Vil-
mosné, Kunetz Albertné, Kunetz Ignáczné,
Wiener Dávidné, dr. Blau Lajosné, Geiger
Miksané, Müller Sámuelné, Lövy Istvánné
Klein Mórné. A lányok közül jelen voltak
Wiener Etel, Klein Bella és Teréz, Geiger
Rza, Hubert Etel, Müller Berta, Krausz
Rezsín, Berger Piros kisasszonyok. Az anyagi
eredmény igen szépnak ígérkezett, mert 160
frt tiszta hasznót hozott az egyesületnek.

K. N.

Irodalom, művészet.

Szinészet. Szombaton 6-án „Boccacio“
került színi. Az előadás egészben véve
kielégítő volt. A nő szereplők közül főleg
Pálfi, a czimszerep személyesítője emelhető
ki ügyes játéka és szép énekével, Juhász
Ilona (Fiametta) és Kállai Lujza (Beatrice),
ki szép megjelenésével és kellemes hangjá-
val e szereppel is élvezeteket tudott nyújtani.
Kiemelendő még Mikei (Lambertuccio).
Vasárnap 7-én a „Feneleányok“. Magáról
a darabról és az előadásról nincs mit mon-
dauunk. A vasárnapi közönség szép szám-
mal nézte végig a „Feneleányokat“, kik
tagadhatlanul kellemes látványt nyújtanak a
szemnek, talán egy némelyet nagyon is
kápráztat, hanem az előadásról egyéb meg-
jegyzésünk nincs is. Reméljük nem lesz hozzá-
juk többé szerencsénk.

A „Bács-Bodrogh megyei szini-
kerület“ érdekében Vojnits Félix szabad-
kai városi főjegyző Baja, Ujvidék, Zombor,
Zenta, Ó-Kanizsa és Ó-Becse hatóságait
együttes értekezlet tartása végett hivta meg
városunkba ez évi december hó
5-ére. Kívánatos lenne a végleges megállá-
podás.

A hosszú téli estékre legkellősebb és le-
szórakoztatóbb olvasmányt nyújtják a „Képes Csalládi
Lapok“. E szépirodalmi folyóirat minden száma kiváló
gondal van összeállítva; a gyönyörkődítő a hasznossat
váltakozik benne, úgy hogy mindenki talál benne magá-
nak valót. A régi írói gárdán kívül az újabbak jelesb-
jeit, is látjuk küzdeni zászlaja alatt a közmívelődés
előmozdításán, Beniczkyne Bajza Lenkének jelenleg
a „titok“ ezimű regénye kiválóan jellemzetes alakjaival
s ügyes szövevényel országazerte mely érdeklődést
keltett. A „Képes Csalládi Lapok“-at fölöttébb becso-
súss teszik ingyenes regénymellékletei, melyek összegyűjtve
és bekötve négy teljes regényhez juttatják a nevezett
lapelőfizetőit: ami már egymaga is oly előny, hogy
a föllep ugyszólván ingyenben marad. Részünkről a
legmelegebben ajánljuk a „Képes Csalládi Lapok“-at,
mint oly közlőnyt, mely a közönség igényeit minden
tekintetben a legjobban kielégíti s e mellett a legju-
tányosabb is. Előfizetési ára: egész évre 6 frt. félév-
re 3 frt. Kiadóhivatal: Budapest V. Nagyköröna utca
30. szám.

Tanügy.

A közoktatásügyi miniszter előadta a képviselőház pénzügyi bizottságának a napokban tartott ülésén, hogy a folyó tanév során jelentősen megszaporodott gimnáziumokban azon növendékek száma, kik a görög nyelv helyett a törvény szerint annak pótlására szolgáló tantárgyakat hallgatják. Míg a múlt tanévben a miniszteriumnak alárendelt gimnáziumokban az ötödik osztályba lépett tanulók közül 36% iratkozott be a pótló tantárgyakra, a folyó tanévben már 49%-ra emelkedett e szám. A többi gimnáziumokban, melyek egy részénél még életbe sincs lépve e rendszabály, a múlt tanévben 26%-nyi volt, az idén pedig 35%-ra megy a pótló tantárgyakra jelentkezettek száma. Az emelkedés tehát a múlt tanévről a jelenlegire a gimnáziumok első csoportjánál 13, a másodikonál 9%.

Közgazdaság, ipar, kereskedelem.

Forgalom-kimutatás 1891. október hóról, a szabadkai kereskedelmi és iparbanktól Szatmáron. Pénzkészlet: A múlt hóról 10.505.40 B. vételek e hóban 517.809.18. Összesen: 528.314.58. Kiadások e hóban 524.748.50. Maradvány 3.566.08. Betétek könyvesztére: Allag a múlt hóról 766.564.12. Betétek e hóban 294.141.13. Összesen: 1.060.705.25. Kivételek e hóban 235.656.51. Maradvány 825.048.74. Előlegezés: Allag a múlt hóról 54.811.50. Előlegeztetett e hóban 3.480.50. Összesen: 58.292.—. Visszafizettetett e hóban 2.112.—. Maradvány 56.180.—. Leszámlolás: a) Bankszerű váltók. Allag a múlt hóról 583.507.13. Leszámloltatott és visszle számloltatott e hóban 192.391.22. Összesen: 775.898.35. Visszafizettetett e hóban 134.811.18. Maradvány 641.084.17. b) Hiteltulajdonosi váltók. Allag a múlt hóról 47.633.—. Leszámloltatott e hóban 124.60.—. Összesen: 60.093.—. Visszafizettetett e hóban 14.095.—. Maradvány 45.998.—. c) Kezességi és betáblázott kötvények. Allag a múlt hóról 228.667.02. Kiadott e hóban 11.015.—. Összesen 238.682.02. Visszafizettetett e hóban 3.532.—. Maradvány 236.150.02. Összes forgalom 1.067.767.25. Mucsi György titkár, Horvátovics Ernő főkönyvezető, Aubermann Miklós h. pénztárnok.

A közönség köréből.*)

A furfangos ügynökök.

(Ajánlja a polgármester h. figyelmébe).

Özv. Takács Sánta Bertalané V. köri, 558. sz. a. lakos pénteken délelőtt 10 óratáj Balázs József V. köri lakos földbérletjéhez ment és ott nevezett s családjá, valamint Dér János jelenlétében sirva panaszkodott, miszerint csütörtökön délután 4 órakor 3 javadalmi ügynök beállított hozzá azon kijelentéssel, miszerint fel van adva, hogy padlásán 2 akó bort rejteget. Minden szabadkozása daczára, telmentek lámpával a padlásra s miután rejtett dolgot nem találtak, zsebeiket jól tele tömve dióval, leszálltak a szobába, hol elhelyezkedve, kenyeret és bort kértek, mit az asszony kényszerűségből adott is. A jó firmák aztán esti 9-ig iddögáltak és csak akkor távoztak dülledve, mikor az asszony menyé rájuk szólt, hogy ne loosolják azt a bort, mert drága stb.

*) E rovat alattak díjmentesek. Szerk.

A jeles csimborák neszt vették a dolognak, hogy B. és D. az esetet bemondották s másnap már könyörgésre fogták a dolgot az ösvényél. Azt hisszük azonban, hogy elutasításnak nincs helye és polgármesterünk Balázs József és Dér János V. köri lakosok kihallgatása után méltóan el fog bánni velük, mire annál nagyobb szükség van, mert hasonló panaszok többször előfordulnak.

X. Y.

H I R E K.

A hercegprimási székhely. Az új hercegprimás, Vaszary Kolos, esztergomi székhelylyel lett kinevezve. A székhely-kérdést mérvadó körökben úgy gondolják megoldhatni, hogy a király Budapesten tartózkodása és az országgyűlés együttilte alatt a hercegprimás a fővárosban fog tartózkodni.

Nagy és népes lakodalom zajlott le tegnap a délutáni órákban. Leggazdagabb polgárjaink egyikének a 83 éves öreg Sztipits Jakab, Antal fiának gyönyörű szép leányát vezette oltárhoz a szintén tekiatélyes Römics család sarja, Römics Péter fia. Mindkét örömszülők házainál lukullusi lakomát ültek. A szép ifjú párnak szerencsét a házasa élethez!

Hosszu farsang. A tánc és vigalom barátai és barátói bizonyosan örömmel fogadják azt a hírt, hogy a farsang 1892-ben hosszú lesz. Teljes 52 napig fog tartani. Ez idő alatt ugyan kimulatja magát mindenki, aki csak akarja. — A bálrendezők valószínűleg gondoskodnak is róla, hogy a hölgyek a jó alkalmat jól használhassák fel.

Petényi Ottó lapunk ismert nevű munkatársát súlyos csapás érte, elvesztette nejét. A család szomorú jelentése ez: „Alólírottak a saját és az összes rokonság nevében fájdalmas szívvel jelentik a forrón szeretett s felejthetetlen neje, illetőleg édesanya, testvér, menyé és sógora Petényi Ottóné szül. Wendl Emilia asszonynek, folyó 1891. évi november hó 7-én esti 3/8 órakor hosszú sulyos betegség után élete 43-ik és boldog házassága 23-ik évében történt gyászos elhunyását. A boldogult földi maradványai hétfőn, november 9-én délutáni 3 órakor a gyászházban: VI. kerület, Andrássy-ut 88. szám alatt a róm. kath. egyház szertartásai szerint beszenteltetni és a budapesti központi sirkertben örök nyugalomra tétetni. Az engedtelő szent-mise áldozat pedig november 10-én, reggeli fél 8 órakor a Terézvárosi plébánia-templomban fog a Mindenhatónak bemutatni. Budapest, 1891. évi november hó 8-án. A mindenható Isten áldása kísérje szeretetteljes emlékét! Petényi Sándor m. k. honvédezáredes Nyitrán mint sógora. Petényi Sarolta szül. Nyomárkay Oszkárné, Petényi Hazay Gyulané, mint sógorói. Petényi Ottó, m. vasutak k. k. b. sz. irodafőnöke, mint férje. Ifj. Petényi Ottó m. á. v. hivatalnok, mint fia. Wendl János ékszerész Bécsben, mint bátya. Özv. Petényi Gáborné Péczelen, mint anyósa.

A kazal-tűzek divatosak nálunk téli időben. Népünk betakarítja egész télre való tűziszalmáját s egyéb takarmányát jószágainak, miből már többször nagy veszedelem származott. Tegnap is egy kazal-tűzet jelentek Szabó Sipos Antal 6-ik köri házában, de szerencsére sikerült mielőbb elnyomni azt.

A halál torkából mentette meg magát Hajek Viktor 2-ik köri lakos kis gyermeke vasárnap délután. A fecska egyedül

volt otthon s hogy-hogy nem, az kiderítve nem lett, — a szoba butorzata tüzet fogott. — Füst, láng környezte a gyermeket, az ajtók pedig zárva voltak, ott nem menekülhetett. A nagy ijedség kezébe adta a szabadulást, az ablakba futott, azt kinyitotta, kiugrott s egy kis zuzódáson és ijedtségen kívül más baja nem esett. A szegényes butorzat azonban tönkre ment.

Az adóhivatalok számát a jövő év elejétől kezdve ötlet szaporítani fogja a pénzügyminiszter. Az új adóhivatalok, hir szerint, Nagy-Kőrös, Bonyhádon, Mátészalkán, Nezsideren s Szilágycsehben fognak felállítani. A folyó évben szintén állított fel már négy új adóhivatalt a miniszter, és pedig Maros-Ludason, Csacán, Nagy-Somkúton és Felső-Visón.

Enyhítés a munkaszüneten. Általános panasz a kereskedők közt a vasárnapi munkaszünet szigora miatt. Vasárnap délelőtt ugyanis, mikor a legnagyobb forgalom dél felé lenne, 10 órakor már kényszerülnek tüzeiteket becsukni. A kereskedők panasza nem sokára örvendetes megoldást nyer, mert a kereskedelmi miniszter a pénzügyi bizottság előtt nyilatkozott, miszerint a vasárnapi munkaszünetről szóló törvény egyes fogyatkozásain a nyert tapasztalatok szerint segíteni fog. Így nincs kifogása az ellen, hogy az üzletek vasárnap délig nyitva legyenek tarthatók.

A kisdedek összeírása. A kultuszminiszter tudvalevőleg rendeletet intézett a politika és egyházi hatóságokhoz abból a célból, hogy összeírassanak ama 3—6 éves gyermekek, kik kisdedóvodába, illetőleg menedékházakba járni kötelesek. Az összeírás az egyházi anyakönyvek alapján szerzett adatok nyomán, házról-házra történik, meggyőződés szerzésével arról, vajjon a 3—6 éves gyermekek otthon, vagy bárhol másutt részesülnek-e állandó gondozásban, avagy felügyeletben? A kimutatásokat nov. végéig kell beküldeni.

Mozgósítás esetére. A szele fujdoggal már a mozgósításnak régen, de nem a közelségét jelenti, hogy most is, mint minden évben, az adatokat gyűjtik hozzá. Az aradi katonai élelmezési raktár igazgatósága adatokat gyűjt arra, hogy melyik városban mennyi élelmiszert lehet kapni, mozgósítás esetén. A kérdéseket úgy teszi fel, hogy mennyi élelmiszert kapható a mozgósítás első négy napon, majd meg az azután következő kétszer öt napon. Az élelmezési raktár „unauffällig“ kutat biztos adatok után s egyáltalán nem akarja, hogy tudjon az ő szándékáról valamint a világ.

A jövő év. Az 1892. év szökőév, tehát 366 napja van, Uralkodó planéta a Venus, a tavasz kezdődik márczius 20-án reggel 4 óra 28 perczkor, az ősz szept. 22-én délután 3 óra 17 perczkor, a tél december 21-én délelőtt 9 óra 41 perczkor. Az 1882-iki fogyatkozások közül nálunk csak két holdfogyatkozás lesz látható és pedig május 14-én este 10 óra 20 perczkor a részleges és november 4-ikén délután 3 óra 20 perczkor a teljes holdfogyatkozás. A katolikusok nevezetesebb változó ünnepei a következő napokra esnek: husvét-vasárnap április 17-ére, Krisztus menybemenetele május 26-ára, pünkösd-vasárnap jun. 5-ére, szentháromság-vasárnap jun. 12-ére. Urnapja jun. 16-ikára, első advent-vasárnap nov. 27-ikére. Végül, a mi hölgyolvasóinkat bizonyára leginkább fogja érdekelni, a farsang 52 napig tart.

A téli ruha beszerzése sok gondot okoz, s ez a gond indíthatott valami család-

Ét szerető gazembert arra a gondolatra, hogy jó lesz olcsón felruházkodni. A gondolatot követte a cselekedet, s így történt, hogy a mikor Taussig jó nevű kereskedőnk házi nagy raktárát tegnap reggel felnyitották, arra a kellemetlen felfedezésre jutottak, hogy mintegy 1200 forint értékű áru eltűnt. A rendőrségnél erélyesen folyik a nyomozás. Károsult cég pedig 50 frt jutalmat tűz ki annak, aki nyomra vezet és még 50 frtot ha a tettes és az elveszett áruk megkerülnek.

Uj távirati díjak. Magyarország, Ausztria és Németország egész területén 1892. január 1-től fogva három krajcárban megállapított egységes távirati szódij lép életbe, melynél 30 kr a díj minimuma. A távirati díjak szabályozásához és leszállításához a német birodalmi kormány legutóbb járult hozzá. A nyáron Baross miniszter és Stephan dr., a német postaügyi államtitkár közt történt megállapodásokat, melyek szerint az eddigi alapdíj megszűnik és egységes szódij hozandó be, miután Bajorország és Württemberg kormányai elfogadták e megállapodásokat, most a német, valamint az osztr. kormány véglegesen jóváhagyta. Az osztrák kormány kózzjárult a magyar kereskedelmi miniszternek abbéli rendelkezéséhez is, mely szerint az államshelyen kívül a táviratok kézbesítési díját egységesen 40 krban állapította meg.

Méhek csálhatatlanul megérzik, kemény vagy enyhe tél lesz-e és a szerint gondoskodnak a többé-kevésbé zord napok előtt, 1889 őszén például olyan félénknek beragasztgatták kaptáraik falait, hézagait, repedéseit, hogy a legkisebb léghuzam se hatolhatott hozzájuk, még a bejáró nyílást is úgy beviaszolták, hogy egyszerre csak egy méh bujhatott be. A múlt tél igazolta a szorgalmas álatkák eme bölcs előrelátását. Ez idén a méhek feltűnő hanyagságot tanúsítanak óvintézkedéseket illetőleg. A kaptárak nyílásain vigan bdudálhar a szél és a mézpalotta kapuján akár egy egész raj repdeshet ki és be egyszerre. Ebből a méhészek azt következtetik, hogy ez idén enyhe télre van kilátás.

Mindenféle. Halbőség. Péter apostol Jézus korabeli mesészerű halászatra emlékeztető bő halfogásról értesítenek bennünket Szegvárról hol e héten a halászok a szegvári hajlatban 1500 métermázsa halat fogtak, melyet 8000 forintért vettek meg a szegedi halászok. — **A korai fagy** Baján is nagy károkat okozott. Különösen megsínylik a kertészek, kiknek egész évi keserves munkáját semmisítette meg. Ugy tudjuk, hogy számos kertész-család már most is a legnagyobb nyomorral küzd és ezért az irgalom nevében felkérjük a hatóságot és a jótékony intézeteket, hogy a sínylőddök összeírása és a szenvedett károk felbecsülése után a nyomor enyhítésére nézve a legcélszerűsabbnak mutatkozó intézkedést megtenni sziveskedjenek. — **Állandó rovat.** Szegi István, a cs. és kir. 4. számú huszárezrednek Baján állomásozó századához bevonnult szegedi illetőségű 22 éves közhuszár, e hó 5-én a századtól megszökve, körözése elrendeltetett. — **Petrovosszellő** község, utcait e hó 1-e óta gázolajjal világítja s az eredmény a megejtett próbák és az edigi tapasztalat után ítélve, a várakozásnak teljesen megfelelő.

Nyilttér. *)

A bács megyei színkerület kérdéséhez.

A „Szabadkai Hirlap“ nyilt levelemre való válaszában haragszik, még pedig na-

*) E rovat alattiakért nem felelős a Szerk.

gyon, az pedig len tény, hogy a harag rossz tanácsadó, s ügyetlenné teszi az embert.

A „Szabadkai Hirlap“ közszétt cikke beakarja bizonyítani, hogy én tájékozatlan, rosszakaratu, körmönfont, haszonleső és több ehhez hasonló kedves tényezők behatása alatt irtam meg „nyilt leveletem“ a végén pedig holtra sebezve felkiált: „Hát ezt érdemeltem én attól, kit Palicaon keblemen melengtettem“ stb. stb. és fájdalmát egy hosszulére bocsájtott cikkekben teszi közzé.

Hát én a „Szabadkai Hirlap“ helyében Füredi Károly levelét válasza sem méltattam volna és akkor nekem a sértéssel járó ignorálás fájt volna, ugy azonban, ahogy ominozus válaszukat megkaptam csak hálára köteleztek, főleg pedig azért, mert „Tatár Péter“ érdekesítő három csacsiját olvasva rémülten veszem észre, hogy utolsó lapja hiányzik, kétségbe vagyok esve, az örüléshez közel állok, végem van örökre, de jószágos mentőm nem hagy el, a válságos pillanatban lép be hozzám Baross papánk postása és kezembe nyomja a „három csacsi“ folytatását, a „Szabadkai Hirlap“ számát, én pedig boldog vagyok, mert megtudom, hogy a csacsik rugdalóznak, esőt jeleznek, sőt ami a fő ez nekik mulatságot szerez.

Ad vocem, még csak anyit akarok mondani, hogy „én csakugyan színigazgató“ akarok lenni, de pénzt reá a „Szabadkai Hirlap“-tól akarok kölcsön kérni, vagy legalább is mutyizni velük.

Ez utolsó szavam ez ügyben, a „Szabadkai Hirlap“ irhat amit tetszik, én drága időmet sokkal hasznosabb dolgokra fordíthatom, mintsem provokáljak vagy provokáltassam magam.

Füredi Károly
színész.

REGÉNYVILÁG.

Bolygótűz.

(11.) — Regény. —
A »Szabadság« számára írta:
Boross Vilmos.
(Folytatás.)

Azonban mindezt meg nem tehette. A leányka nem fordult vissza többé s ő egyedül maradt fellobbant érzelmeivel. Várt, várt, a kis bárónő kétszer is elkészítette a reggelit, de a leány nem mutatkozott. Lázás fővel, izgatott mellel, félig önkívületben tért haza s a nyárilak peronján aggódo arcczal elébe siető bárónőt szenvedélyesen magához szorítva, fájdalmasan felkiáltott:

— Édes, egyetlen jó feleségem, nagyon, nagyon boldogtalan vagyok!

A szenzációt keltett tündérszépségű leányka nem volt sokkal különben.

Megpillantva az ezredest, elpirult s kis szive hangosan dobogni kezdett. Ilyen szép férfit nem látott még soha az életben. Igazi férfi, minőt szobrász sem alkothat különben. A 18 éves Balogh Mariska ugy érezte, hogy ezt a szép férfit szeretni képes volna. Lángoló szerelemmel szeretné őt, ugy, amint az ő kedvencz költője Juliát. Mariska zavara folyton nőtt s nehogy elárulja magát, jónak látta hazatérni. Otthon a kerévre dőlt, lehunyta szemeit s így iparkodott lelki szemei elé idézni a látott férfi dalt alakját. Ilyen férfiről álmodott ő mindig, mióta a verses könyvekből szerelemről olvasott. És amint így ábrándozott, szellemileg mind jobban közeledett az ezredest felé. Mikor pedig bele-

zavarodott gondolataiba, édes anyjához fordult s remegő hangon kérdezte tőle:

— Anyám, látta azt a katonát, ki az erdőben olyan feltűnően reánk nézett?

— Láttam, szolt az özvegy, a leány felindulását nem is sejtve. Remek egy férfi, akárcsak az egyetemi templom reggeli miséinél szolgáló kispapot láttam volna idősebb kiadásban.

A leány megragadta édesanyja kezét s álmodozva mondá:

— Mit mond anyám? Az... a... kis... pap...?

— Igen, igen; azt a sugár termetű, halovány arczu, fekete szemű szép kispapot értem, ki olyan rendkívüli áhitattal szokott imádkozni.

Mariska szive hirtelen elszorult, szemibe könyek tóltak s zokogásba törve, odaborult anyja keblére.

— Ah! — sóhajtá, ha a fia volna... ha házasember lenne?...

És sirt zokogott keservesen.

IV.

Huszonnégy esztendő t keresztül élni egy nővel, ki maga a megtestesült jószág, kinek szeretetreméltó kedves körében a legkönyösebb sziv is felvidul s a legborongósabb kedély is felderül; kinek lelkét a nagyzás, alakoskodás és más efféle nagyvilági árnyak érintetlenül hagyják; kinek szive tiszta, ártatlan, mint a gyermek álma s kinek minden gondolata, minden tette az őszinte és hamisítatlan érzelem folyománya: egyike a legnagyobb boldogságoknak, mit halandó ezen a bűös földgolyón élvezhet. Egy igazi feleség, kinek világa csak a háza küszöbéig terjed és ezen túl nem létezik számára semmi a világon; egy igazi asszony, ki mindeu szórakozását, örömet, boldogságát családjá körében találja: megbecsülhetlen kiucse a férfinak, a férjnek. Ilyen boldogsággal, ilyen kiucscsal volt megáldva Szomolnoki és uhornai Uhornay Sándor ezredest. És ha huszonnégy esztendő előtt az ifju sziv forrongó hevétől elragadtatva, csupán pillanatnyi felhevülésben adott szó következtében vezette is volna oltárhoz erényekben gazdag menyasszonyát, ugy az eltelt idő elegendő volt arra, hogy a feleségek mintaképét megszeresse.

Uhornay szerette feleségét őszintén és tiszta szerelemmel. Kedves körében felvidult s buját-gondját elfeledte. S hogy a szép Bajogh Mariska megpillantásakor szive még is lobbott vetett s már ekkor kész lett volna az „Aranyember“-ként egy Senkiszigetét keresni s odahagyni a jó és gyöngéd feleséget: megfékezett szenvedélyének tudható be. Hiszen ő jóformán fiatal ember sem volt, alkalma sem nyilt az ugynevezett kitombolásra, mire minden hevesvérű fiatal embernek elkerülhetlen szüksége van. Feleségét, a kis bárónőt szerette, az erdőben meglátott leányért örjögött. Az előbbi iránt érzett vonzalma szerelem, az utóbbi iránti szenvedély volt. Ez az annyi boldogságot aláasott és eltemetett érzéki szenvedély kelt ököiharcra a tiszta szüzi szerelemmel s viaskodott életre-halálra. A vér háborgásánál az esz gyöuge, itt jellemre van szükség, hogy a vajudó sziv gazdája el ne bukják. Volt-e Uhornayban az ellenállásra elég jellem-erő? A szenvedély vagy a szerelem lett a győztes?... Menjünk tovább.

(Folyt. köv.)

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos:
SZALAY LÁSZLÓ A. ügyvéd.

Szekely S. könyvnyomdája Szabadka.